

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БЕРДЯНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішення вченої ради
Факультету психолого-
педагогічної освіти та
мистецтв від 29.06.2022 р.,
протокол №8

**ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА РОБОТИ З
ХОРЕОГРАФІЧНИМ КОЛЕКТИВОМ**

ПРОГРАМА
обов'язкової навчальної дисципліни
підготовки здобувачів I рівня вищої освіти (бакалаврського)
спеціальності 024 ХОРЕОГРАФІЯ

**Запоріжжя
2022 рік**

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: Бердянським державним педагогічним університетом

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

кандидатка педагогічних наук, доцента, керівниця танцювального гуртка-методист ЦДЮТ, Заслужена працівниця культури України **Олена МАРТИНЕНКО**

Обговорено та рекомендовано вченою радою факультету психолого-педагогічної освіти та мистецтв 29.06.2022 р., протокол № 8.

ВСТУП

Програма вивчення обов'язкової навчальної дисципліни «Теорія та методика роботи з хореографічним колективом» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки здобувачів вищої освіти I рівня (бакалаврського) спеціальності 024 «Хореографія».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є хореографічна позашкільна освіта.

Міждисциплінарні зв'язки: «Анатомія, фізіологія та безпека життєдіяльності у хореографії», «Педагогіка», «Основи академічного письма», «Психологія спілкування з практикумом», «Основи теорії музики та гра на музичному інструменті», «Теорія і методика викладання класичного танцю», «Теорія і методика викладання українського народно-сценічного танцю», «Теорія і методика викладання народно-сценічного танцю», «Теорія і методика викладання сучасного бального танцю», «Теорія і методика викладання сучасного сценічного танцю», «Мистецтво балетмейстера», «Народознавство та хореографічний фольклор України», «Сучасні інформаційні технології (за професійним спрямуванням)».

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

Модуль 1. Мета, завдання та зміст роботи хореографічного колективу. Ключові поняття.

Модуль 2. Організація освітнього процесу в ХК.

Модуль 3. Специфіка хореографічної роботи зі здобувачами позашкільної освіти різного віку та соціального статусу.

Модуль 4. Хореографічні заняття: початковий рівень навчання.

Модуль 5. Хореографічні заняття: основний рівень навчання.

Модуль 6. Виховна робота в хореографічному колективі.

Модуль 7. Робота з батьками. Конфлікти: причини та шляхи їх подолання.

Модуль 8. Концертний репертуар та концертна діяльність.

Модуль 9. Засоби підвищення професійної майстерності керівника та хореографічної підготовки членів ХК.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. *Метою викладання навчальної дисципліни «Теорія та методика роботи з хореографічним колективом» є підвищення загального культурно-освітнього та професійного рівня майбутніх керівників хореографічних колективів з урахуванням сучасних освітніх вимог та соціальних запитів; засвоєння змісту традиційних та сучасних інноваційних методик роботи в хореографічному колективі; формування вмінь застосовувати набуті знання та міждисциплінарні зв'язки в професійній діяльності, генерувати креативні ідеї та дотримуватися правил академічної доброчесності.*

1.2. *Основними завданнями вивчення дисципліни «Теорія та методика роботи з хореографічним колективом» є:*

- розширити уяву про функції хореографічних колективів (відповідно ХК), познайомити з класифікаційними характеристиками ХК;
- ознайомити з особливостями організації освітнього процесу в ХК, розглянути принципи, форми та методи роботи;
- дати уявлення про нормативну базу, про різні види навчальних програм з хореографії, про особливості планування; навчити розробляти плани роботи колективу на рік;
- засвоїти вимоги до особистості керівника хореографічного колективу, з'ясувати індивідуальні стилі діяльності педагога-хореографа;
- засвоїти критерії та методик перевірки хореографічних здібностей;
- розширити уявлення про вікові особливості дітей та їх урахування в освітньому процесі навчання хореографії; дати уявлення про особливості інклюзивного навчання хореографії та роботи з обдарованими дітьми;
- розширити уявлення про освітнє значення хореографічних занять, ознайомити з їх видами, структурою, змістом, методикою організації та проведення; навчити моделювати різні види занять для здобувачів початкового та основного рівнів навчання та проводити їх фрагменти;
- ознайомити з вимогами концертного репертуару та особливостями проведення розкрити ідейну та художню цілісність репертуару ХК, розглянути його джерела, тематику та сюжету;
- розкрити завдання та зміст виховної роботи в ХК; навчити моделювати різні види виховної роботи та проводити окремі фрагменти;
- дати уявлення про види, причини та шляхи вирішення конфліктів в ХК;
- дати уявлення про види підвищення професійної майстерності керівника ХК та особливості підвищення хореографічної майстерності здобувачів позашкільної освіти;
- навчити користуватися науковою та методичною літературою з хореографії, педагогіки та психології, аналізувати та систематизувати літературу; робити наукове дослідження, писати наукові тези;
- розвивати творчий потенціал хореографа, сприяти підвищенню його педагогічної та хореографічної майстерності, підтримувати новаторство, прагнення до самостійного мислення пошуку власного стилю роботи;
- виховувати інтерес до професійної педагогічної діяльності, прагнення до професійного росту та самовдосконалення.

1.3. *Згідно з вимогами освітньо-професійної програми «Хореографія» студенти набувають компетентностей:*

загальних:

ЗК 03. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 04. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 05. Навички здійснення безпечної діяльності.

фахових:

СК 03. Здатність застосовувати теорію та сучасні практики хореографічного мистецтва, усвідомлення його як специфічного творчого

відображення дійсності, проектування художньої реальності в хореографічних образах.

СК 04. Здатність оперувати професійною термінологією в сфері фахової хореографічної діяльності (виконавської, викладацької, балетмейстерської та організаційної).

СК 05. Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків для забезпечення освітнього процесу в початкових, профільних, фахових закладах освіти.

СК 06. Здатність використовувати і розробляти сучасні інноваційні та освітні технології в галузі культури і мистецтва.

СК 07. Здатність використовувати інтелектуальний потенціал, професійні знання, креативний підхід до розв'язання завдань та вирішення проблем в сфері професійної діяльності.

СК 08. Здатність сприймати новітні концепції, усвідомлювати багатоманітність сучасних танцювальних практик, необхідність їх осмислення та інтегрування в актуальний контекст з врахуванням вітчизняної та світової культурної спадщини.

СК 10. Здатність застосовувати традиційні й альтернативні інноваційні технології (відео-, TV-, цифрове, медіа-мистецтва і т. ін.) в процесі створення мистецького проекту, його реалізації та презентації.

СК 11. Здатність здійснювати репетиційну діяльність, ставити та вирішувати професійні завдання, творчо співпрацювати з учасниками творчого процесу.

СК 12. Здатність використовувати принципи, методи та засоби педагогіки, сучасні методики організації та реалізації освітнього процесу, аналізувати його перебіг та результати в початкових, профільних, фахових закладах освіти.

СК 13. Здатність використовувати традиційні та інноваційні методики для діагностування творчих, рухових (професійних) здібностей, їх розвитку відповідно до вікових, психолого-фізіологічних особливостей суб'єктів освітнього процесу.

СК 16. Здатність дотримуватись толерантності у міжособистісних стосунках, етичних і добродійних взаємовідносин у сфері виробничої діяльності.

1.4. Та демонструвати такі результати навчання:

ПР 03. Вільно спілкуватись державною мовою усно і письмово з професійних та ділових питань.

ПР 04. Володіти іноземною мовою в обсязі, необхідному для спілкування в соціально-побутовій та професійній сферах.

ПР 05. Аналізувати проблеми безпеки життєдіяльності людини у професійній сфері, мати навички їх попередження, вирішення та надання першої допомоги.

ПР 08. Розуміти хореографію як мистецький феномен, розрізняти основні тенденції її розвитку, класифікувати види, напрями, стилі хореографії.

ПР 09. Володіти термінологією хореографічного мистецтва, його понятійно категоріальним апаратом.

ПР 10. Розуміти хореографію як засіб ствердження національної самосвідомості та ідентичності.

ПР 11. Використовувати інноваційні технології, оптимальні засоби, методики, спрямовані на удосконалення професійної діяльності, підвищення особистісного рівня володіння фахом.

ПР 12. Відшукувати необхідну інформацію, критично аналізувати і творчо переосмислювати її та застосовувати в процесі виробничої діяльності.

ПР 13. Розуміти і вміти застосовувати на практиці сучасні стратегії збереження та примноження культурної спадщини у сфері хореографічного мистецтва.

ПР 15. Мати навички використання традиційних та інноваційних методик викладання фахових дисциплін.

ПР 16. Аналізувати і оцінювати результати педагогічної, асистентсько-балетмейстерської, виконавської, організаційної діяльності.

ПР 17. Мати навички викладання фахових дисциплін, створення необхідного методичного забезпечення і підтримки навчання здобувачів освіти.

ПР 18. Знаходити оптимальні підходи до формування та розвитку творчої особистості.

ПР 21. Розвивати комунікативні навички, креативну і позитивну атмосферу в колективі.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться **270 години / 9 кредитів ECTS.**

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Модуль 1.

Змістовий модуль 1. Загальні підходи до теорії та історії розвитку ХК

Тема 1. Методика роботи з хореографічним колективом як навчальний предмет. Термінологія. Огляд літератури.

Тема 2. Історія виникнення та становлення дитячої хореографічної самодіяльності.

Тема 3. Нормативні документи законодавчої бази. Сучасні вимоги та виклики до роботи хореографічних колективів.

Змістовий модуль 2. Мета та зміст роботи ХК

Тема 1. Соціально-педагогічні та художні функції хореографічного колективу.

Тема 2. Вимоги до керівника ХК.

Тема 3. Сучасний «брендінг» ХК. Моделювання та презентація ХК.

Модуль 2.

Змістовий модуль 3. Особливості організації освітнього процесу в ХК

Тема 1. Організація освітнього процесу ХК. Забезпечення безпечного навчання.

Тема 2. Форми та методи організації освітнього процесу в ХК.

Тема 3. Презентація творчого шляху одного з відомих самодіяльних танцювальних колективів України.

Змістовий модуль 4. Планування роботи в ХК

Тема 1. Навчальні програми роботи хореографічних колективів.

Тема 2. Планування роботи керівника хореографічного колективу в системі позашкільної освіти.

Тема 3. Професійно-орієнтовані завдання (планування, аналіз, методи).

Модуль 3.

Змістовий модуль 5. Хореографічні здібності та методика їх перевірки

Тема 1. Хореографічні здібності та їх характеристика.

Тема 2. Методика перевірки хореографічних здібностей.

Тема 3. Професійно-орієнтовані завдання.

Змістовий модуль 6. Специфіка хореографічної роботи з дітьми різних вікових категорій та категорій

Тема 1. Вікові особливості дітей дошкільного, молодшого шкільного віку та їх урахування в хореографічному навчанні.

Тема 2. Вікові особливості дітей середнього, старшого шкільного віку та їх урахування в хореографічному навчанні.

Тема 3. Особливості хореографічної роботи з дітьми з особливими освітніми потребам. Робота з обдарованими дітьми.

Модуль 4.

Змістовий модуль 7. Заняття як основна форма роботи в ХК

Тема 1. Освітньо-виховне значення хореографічних занять, їх види та структура.

Тема 2. Зміст та методика проведення хореографічних занять зі здобувачами освіти різного рівня навчання.

Тема 3. Інноваційні підходи до проведення хореографічних занять. Он-лайн хореографічні заняття.

Змістовий модуль 8. Моделювання хореографічних занять для здобувачів початкового рівня навчання

Тема 1. Розробка план-конспекту вступного заняття, проведення фрагментів.

Тема 2. Розробка план-конспекту заняття з ритміки або партерної гімнастики, проведення фрагментів.

Тема 3. Розробка план-конспекту сюжетного або тематичного заняття, проведення фрагментів.

Модуль 5.

Змістовий модуль 9. Моделювання хореографічних занять для здобувачів основного рівня навчання

Тема 1. Розробка план-конспекту заняття з класичного танцю, проведення фрагментів.

Тема 2. Розробка план-конспекту заняття з народно-сценічного танцю, проведення фрагментів.

Тема 3. Розробка план-конспекту заняття з сучасного танцю, проведення фрагментів.

Змістовий модуль 10. Моделювання нестандартних видів хореографічних занять

Тема 1. Розробка план-конспекту інтегрованого хореографічного заняття, проведення фрагментів.

Тема 2. Розробка план-конспекту хореографічного заняття із застосуванням арт-терапії, проведення фрагментів.

Тема 3. Розробка план-конспекту заняття із застосуванням фольклору, проведення фрагментів.

Модуль 6.

Змістовий модуль 11. Виховна робота в ХК

Тема 1. Завдання, форми та методи виховної роботи в ХК.

Тема 2. Планування виховної роботи.

Тема 3. Дослідження з питань організації виховної роботи в ХК.

Змістовий модуль 12. Моделювання виховної роботи в ХК

Тема 1. Розробка та проведення змісту етичної бесіди.

Тема 2. Розробка конспекту пізнавального виховного заходу, проведення фрагменту.

Тема 3. Виконання професійно-орієнтованих завдань.

Модуль 7.

Змістовий модуль 13. Конфлікти та шляхи їх подолання

Тема 1. Види конфліктів у ХК та шляхи їх подолання.

Тема 2. Моделювання та вирішення конфліктних ситуацій в хореографічному колективі.

Тема 3. Дослідження проблеми конфліктів в ХК.

Змістовий модуль 14. Робота керівника ХК з сім'єю

Тема 1. Завдання та зміст роботи керівника ХК з батьками.

Тема 2. Моделювання змісту роботи керівника колективу з батьками.

Тема 3. Інноваційні методи роботи з батьками в хореографічному колективі.

Модуль 8.

Змістовий модуль 15. Концертний репертуар ХК

Тема 1. Вимоги до танцювального репертуару. Аналіз репертуарних планів.

Тема 2. Моделювання та аналіз репертуарного плану.

Тема 3. Виконання професійно-орієнтованих завдань: моделювання актуальних тем танцювальних номерів.

Змістовий модуль 16. Концертна діяльність ХК

Тема 1. Види концертних програм. Аналіз сценарних планів ювілейних концертів ХК.

Тема 2. Моделювання сценарного плану ювілейного концерту колективу.

Тема 3. Дослідження питань створення репертуару та концертної діяльності в ХК

Модуль 9.

Змістовий модуль 17. Засоби підвищення професійної майстерності керівника та хореографічної підготовки вихованців ХК

Тема 1. Форми та шляхи підвищення професійної майстерності ХК.

Тема 2. Вивчення та презентація передового досвіду роботи ХК.

Тема 3. Розробка завдань та змісту майстер-класу для керівників (вихованців) ХК.

Змістовий модуль 18. Специфіка організації та проведення танцювальних конкурсів та фестивалів

Тема 1. Мета та завдання танцювальних конкурсів і фестивалів. Аналіз положень.

Тема 2. Розробка положення фестивалю (конкурсу, огляду) танцювальної творчості.

Тема 3. Підсумкове виконання професійно-орієнтованих завдань.

3. Рекомендована література

1. Мартиненко О.В. Методика роботи з хореографічним колективом: Теорія і практика: підручник. Мелітополь : Видавничий будинок Мелітопольської міської друкарні, 2020. 390 с.

2. Мартиненко О.В. Теорія і методика роботи з дитячим хореографічним колективом (дошкільний вік) : навч. посіб. Бердянськ : Видавництво БДПУ, 2014. 302 с.

3. Мартиненко О.В. Теорія та методика роботи з дитячим хореографічним колективом : навчальний посібник. Донецьк : ЛАНДОН-XXI, 2012. 232 с.

4. Теорія і методика хореографії у питаннях і відповідях: навчальний посібник для студентів спеціальності Хореографія / колектив авторів за заг. ред. О.В.Мартиненко. Мелітополь: ПП Скребейко П.В., 2018. 344с.

5. Зубатов С.Л. Стиль викладання в хореографії: навчальний посібник. Київ: Видавництво Ліра-К, 2021. 92 с.

6. Шалапа С.В., Корисько Н.М. Методика роботи з хореографічним колективом : підручник. Ч.1. Київ : НАКККиМ, 2015. 252 с.

7. Шалапа С. В., Корисько Н.М. Методика роботи з хореографічним колективом : підручник Ч.2. Київ : НАКККиМ, 2015. 220 с.

8. Бугаєць Н. А., Волчукова В. М. , Пінчук М. С. Методика роботи з хореографічним колективом : навчальний посібник. Харків: ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2009. С. 183-216.

Допоміжна

1. Корнієнко А.В. Зміст і технології позашкільної освіти для вихованців підліткового віку: методичні рекомендації. Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2020. 112 с.

2. Литовченко О.В. Зміст і технології позашкільної освіти для старшокласників: методичні рекомендації. Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2020. 104 с.

3. Доценко С.О. Ворожбіт-Горбатюк В.В., Собченко Т.М. Онлайн-безпека учасників освітнього процесу в умовах дистанційного і змішаного навчання: навчально-методичний посібник. Харків: Ранок, 2021. 192 с.
4. Годовський В., Савчин Л. Методика роботи з хореографічним колективом : навчально-методичний посібник для студентів спеціальності «Хореографія». Рівне : Овід, 2012. 352 с.
5. Зехлинська Л. Р. Третья ступенька: практическое пособие по методике преподавания классического танца в младших классах (3-й год обучения). Киев: Лира-К, 2022. 300 с.
6. Голдрич О. С. Методика роботи з хореографічним колективом. Львів: Каменяр, 2002.
7. Зубатов С. Л. Методика роботи з хореографічним колективом. Київ : ШКПК, 1997.
8. Кирилюк В. М. Педагогічні основи формування ДХК : навч.-метод. посіб. Ніжин : Видавництво НДУ ім. М.Гоголя, 2006.
9. Кирилюк В. М. Педагогічні принципи і методи відбору дітей до хореографічної школи : метод. матеріали на допомогу педагогам-хореографам та студентам-практикантам. Ніжин : Видавництво НДУ ім. М. Гоголя, 2007.
10. Книга керівника позашкільного навчального закладу : [довідково-методичне видання / упоряд. : З. М. Рудакова, Л. М. Павлова. Х.: Торсінг плюс, 2006.
11. Колногузенко Б. М. Методика роботи з хореографічним колективом: навч.-метод. матеріали для хореографічних відділень факультету хореографічного мистецтва. Харків, 2003.
12. Колногузенко Б. М. Методика роботи з хореографічним колективом. Частина 1. Хореографічна робота з дітьми : навч.-метод. посіб. Х. : ХДАК, 2004.
13. Фриз П. І. Теорія і методика хореографічної роботи з дітьми: навч.-метод. посіб. для студентів спеціальності «Хореографія». Дрогобич : ДДПУ, 2006.
14. Шевчук А. Дитяча хореографія: прогр. та навч.-метод. забезпеч. хореогр. діяльн. дітей від 3-7 років : навч.-метод. посіб. К. : Шк. Світ, 2008. 128 с.
15. Федій О. А. Естетотерапія: навч. посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2007.
16. Тарарина Е. Практикум по арт-терапии в работе с детьми: науч-метод. пособ. К. : АСТАМИР-В, 2019. 256 с.
17. Ключко В. В. Ритміка та музичний рух: навч. посіб. для студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів. Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2015. 158 с.
18. Бермудес Д. В. Музична ритміка і хореографія. Практикум: навчальний посібник для студентів галузі знань 0102 «Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини». Суми : СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2009. 236 с.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання: залік, екзамен, курсова робота.

5. Засоби діагностики успішності навчання: стандартизовані тести; усні та письмові відповіді; виконання практично-орієнтованих завдань; вирішення проблемних ситуацій; індивідуальні практичні завдання (конспекти та сценарні плани різних форм роботи: хореографічні заняття, виховні заходи, концертні програми); презентація навчально-методичних розробок (показ фрагментів хореографічних занять, виховних заходів, репертуарних планів тощо).